МОНГОЛ УЛС
МОНГОЛБАНК
Бага тойруу 3, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: (976-11) 31 03 92, Факс: (976-11) 31 14 71
Цахим хуудас: www.mongolbank.mn

2024.12.03 № А-1/903
танай _____-ны №_____-т

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
О.НОМИНЧИМЭГ ТАНАА

"Зээлийн хүүг бууруулах стратеги"-ийн зарим арга хэмжээний хэрэгжилтийн мэдээлэл хүргүүлэх тухай

Таны ирүүлсэн 2024 оны 11 дүгээр сарын 06-ны өдрийн 29 дугаартай "Зээлийн хүү бууруулах стратеги"-ийн зарим арга хэмжээний хэрэгжилтийн талаар асуусан албан бичигтэй танилцлаа.

Зээлийн хүүг бууруулах стратегийг Засгийн газар, Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Хадгаламжийн даатгалын корпораци, Монголын банкны холбоо зэрэг төрийн болон төрийн бус байгууллагууд хамтран өөрийн чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжилтийг хангах үүрэг хүлээсэн.

Монгол Улсын 2019 оны нөхцөл байдлыг авч үзвэл инфляц улсын хэмжээнд 5.2 хувьд хүрсэн, бодит эдийн засаг 5.6 хувиар өсөж эдийн засгийн үйл ажиллагаа сайжирсан, макро эдийн засгийн орчин тогтворжсон, сэргэлт үргэлжилсэн жил байв. Гэвч 2020 оны эхнээс дэлхий нийтээр цар тахлын хүндрэлтэй нүүр тулсны зэрэгцээ геополитикийн хурцадмал нөхцөл байдал 2022 оны эхнээс үүсэж, БНХАУ-ын "Тэг-Ковид" бодлого 2022 оныг дуустал үргэлжилсэн нь олон улсын тээвэр, логистикийн хүндрэл, нийлүүлэлтийн доголдлыг даамжруулж, инфляцыг эрчимжүүлсэн. Тээврийн зардал, худалдааны түнш орнуудын инфляц, гадаад үнэ зэрэгтэй холбоотой гадаад шалтгаантай инфляцын дарамт огцом нэмэгдэж, инфляц 2022 оны 6 дугаар сард 16.1 хувьд хүрсэн нь сүүлийн 10 жилийн хамгийн өндөр түвшин болсон байна. Иймхүү Монгол Улс төдийгүй дэлхийн бүх улс орнууд өндөр инфляцын давлагаатай нүүр тулж, гадаад хүү 0.25 хувиас 5.5 хувь болж өссөн нь гадаад санхүүжилтийн өртөг нэмэгдэх, улсын эрсдэлийн үнэ өндөр байх, цаашлаад зээлийн эрсдэлийн зардал, татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн зардал нэмэгдэх нөхцөлийг бүрдүүлж, банкуудын зээлийн хүү буурахгүй байх томоохон шалтгаан болсон байна.

Дотоод орчин талаас 2023 оны эхнээс гадаад эдийн засгийн нөхцөл байдал сайжрахтай зэрэгцээд төрийн албан хаагчдын цалин, тэтгэвэр, тэтгэмжийг удаа дараа нэмж, төсвийн зардал тогтмол тэлсэн нь эрэлтийн шалтгаантай инфляцын дарамтыг нэмэгдүүлж, улмаар бодлогын хүү өсөх, цаашлаад зээлийн хүү өсөхөд нөлөөлсөн. Энэ нь эргээд дотоод эх үүсвэрийг өртгийг өсгөж, зээлийн хүү өндөр тогтох бас нэг шалтгаан болж байна.

1524023275

Улсын Их Хурлын 2020 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн 21 дүгээр тогтоолд заасны дагуу “Зээлийн хүүг бууруулах стратеги”-ийн хэрэгжилтийг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороонд хагас жил тутам танилцуулдаг. Уг үүргийн хүрээнд 2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаарх “Зээлийн хүүг бууруулах стратеги”-ийн хэрэгжилтийн бүрэн мэдээллийг манай байгууллагаас 2024 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн А-1/862 дугаартай албан бичгээр Эдийн засгийн байнгын хорооны дарга, Улсын Их Хурлын гишүүн Р.Сэддоржид хүргүүлсэн бөгөөд таны асуултын хүрээнд дэх арга хэмжээний хэрэгжилтийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 10 хуудастай.

ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Б.ЛХАГВАСҮРЭН

Монголбанкны 2024 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн
А-1/903 дугаартай албан бичгийн хавсралт

ЗЭЭЛИЙН ХҮҮГ БУУРУУЛАХ СТРАТЕГИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

/2024 оны 3 дугаар улирлын байдлаар/

Д/д	Чиглэл	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Дэд арга хэмжээ	Хариуцах байгууллага	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Биелэлт
2	**Зээлийн эрсдэлийн зардлыг бууруулах**	2.1.Зээлийн эрсдэлийн зардлыг бууруулах, хэрэг, маргааныг зардал багатай шийдвэрлэх чиглэлээр эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох	2.1.1.Зээл төлөх хөшүүргийг ашиглаж, чанаргүй зээлийг төлүүлэх, барьцаа хөрөнгөөр зээлийн төлбөрийн үүргийг хангуулах ажиллагааг эрчимжүүлэх, шүүхийн бус журмаар шийдвэрлэх агуулгаар Иргэний хууль, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай, Хөдлөх эд хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийн барьцааны тухай, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай, Санхүүгийн түрээс /лизинг/-ийн тухай, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд тус тус өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулж, өргөн мэдүүлэх	**Засгийн газар** **Монголбанк** Хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хууль, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль, Өрсөлдөөний тухай хууль, Санхүүгийн түрээсийн тухай хууль, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Татварын багц хууль, Зээлийн мэдээллийн тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Хөдлөх хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийн барьцааны тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулж хууль санаачлагчид уламжилж хамтран ажиллах.	2020-2021	**<u>Хууль, зүй дотоод хэргийн яам</u>** Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2020 оны 11 дүгээр сарын 3-ны өдрийн А-411 дүгээр тушаалаар байгуулагдсан Зээлийн хүүг бууруулах стратегийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд холбогдох хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийн боловсруулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийн гишүүнээр ажиллаж байгаа бөгөөд хуулийн төсөлд санал өгч хамтран ажиллаж байна. **<u>Монголбанк</u>** Зээлийн хүүг бууруулах стратегийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд холбогдох хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Монголбанк, ХЗДХЯ, Сангийн яам, Монголын Банкны Холбооны төлөөллийг оролцуулан Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар байгуулсан. Тус ажлын хэсгээс Иргэний хууль, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Эд хөрөнгийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж ХЗДХЯ-д хүргүүлээд байна. 2021 оны 12 дугаар сард УИХ-ын тогтоолоор батлагдсан Шинэ сэргэлтийн бодлогын 5 дугаар хавсралтад заасан Дампуурлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга буюу Төлбөрийн чадваргүйдлийн тухай, Шүүхийн бус журмаар өр барагдуулах тухай анхдагч хуулийн төсөл, Иргэний болон захиргааны шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай анхдагч хуулийн төсөл, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан

1/2

						шийдвэрлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2023 онд үе шаттайгаар эцэслэн боловсруулж, УИХ-д өргөн мэдүүлж хэлэлцүүлэх ажилд төрийн бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна. Мөн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг хурдан шуурхай, үр нөлөөтэй хэрэгжүүлдэг байх, шүүх болон бусад оролцогчдод учирдаг хүндрэлийг арилгах зорилгоор шүүхийн урьдчилсан хэлэлцүүлгийг бий болгох, маргаан багатай, бага үнийн дүнтэй болон банк, эрх бүхий этгээдийн олгосон зээл, түүний үүргийн гүйцэтгэлийг хангахтай холбоотой хэргийг бусад иргэний хэргээс ялгамжтай авч үзэн, уг төрлийн онцлогт нийцсэн хялбаршуулсан журмыг бий болгох, , шүүгч нэхэмжлэлийн хувийг хариуцагчид гардуулах ажиллагааны хүрээнд хариуцагчийн тогтоох, эрэн сурвалжлах үйл ажиллагааг цагдаагийн байгууллагаар байгууллагаас ангид байдлаар мэргэжлийн албаар гүйцэтгүүлдэг байх, хэргийн онцлогтой холбоотойгоор өмгөөлөгчгүй орох боломжтой хэргийг тодорхойлох, гадаад улсаас нотлох баримт бүрдүүлэх үйл ажиллагаан тусгах, шүүхээс гарах шийдвэрийн биелэлтийг баталгаажуулах асуудлыг нарийвчлан зохицуулах, тухайлбал үүргийн гүйцэтгэлийг хангуулахтай холбоотойгоор төлбөр гаргуулах эд хөрөнгийг нарийвчлан заах, үнэлгээг тогтоох процессыг ИХШХШТХ-д тусгах саналыг Ажлын хэсэгт дэвшүүлсэн. Түүнчлэн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны талаар олон улсын сайн туршлага, шийдлийг судлаж Монгол Улсын хууль тогтоомжид тусгах санал боловсруулах ажлыг хөндлөнгийн мэргэжлийн судалгааны багаар гүйцэтгүүлж тайланг ХЗДХЯ-д хүргүүллээ. Зөвшөөрлийн тухай хууль 2023 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжиж эхлэхтэй холбоотойгоор Банкны тухай хууль, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль, Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хууль, Зээлийн мэдээллийн тухай хууль зэрэг хууль болон Монголбанкны холбогдох журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал, төслийг боловсруулсан.

			2.1.2.Үүргийн гүйцэтгэлийг хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмаар хангуулах явцад санхүүгийн хөрөнгийн үнэлгээ, эх үүсвэрийн өртгийг хадгалах, хамгаалах агуулгаар Иргэний хууль, Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хууль, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд тус тус өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулж, өргөн мэдүүлэх	**Засгийн газар** **Монголбанк** Хуулийн төслийг боловсруулж хууль санаачлагчид уламжилж хамтран ажиллах.		**Засгийн газар** Зээлийн хүүг бууруулах стратегийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд холбогдох хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийн гишүүнээр ажиллаж байгаа бөгөөд хуулийн төсөлд санал өгч хамтран ажиллаж байна. **Монголбанк** Зээлийн хүүг бууруулах стратегийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд холбогдох хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Монголбанк, ХЗДХЯ, Сангийн яам, Монголын Банкны Холбооны төлөөллийг оролцуулан Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар байгуулсан. Тус ажлын хэсгээс Иргэний хууль, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Эд хөрөнгийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж ХЗДХЯ-д хүргүүлсэн. 2021 оны 12 дугаар сард УИХ-ын тогтоолоор батлагдсан Шинэ сэргэлтийн бодлогын 5 дугаар хавсралтад заасан Дампуурлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга буюу Төлбөрийн чадваргүйдлийн тухай, Шүүхийн бус журмаар өр барагдуулах тухай анхдагч хуулийн төсөл, Иргэний болон захиргааны шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай анхдагч хуулийн төсөл, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2022 онд үе шаттайгаар эцэслэн боловсруулж, УИХ-д өргөн мэдүүлж хэлэлцүүлэх ажилд төрийн бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллахаар төлөвлөж байна. Зээлийн эх үүсвэр болон үйл ажиллагааны зардлыг бууруулах, харилцагч, хадгаламж эзэмшигчийн хууль ёсны эрхийг хамгаалах зорилгоор банк, эрх бүхий этгээдээс иргэд, хуулийн этгээдэд санал болгож байгаа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тавигдах нийтлэг шаардлагыг тогтоох, зээл олгоход баримтлах суурь зарчим, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний шимтгэл, хураамжийн хувь, хэмжээг үндэслэлтэй тогтоохтой холбогдсон харилцаа

						нарийвчлан зохицуулсан Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн УИХ-ын 2021 оны 5 дугаар сарын 21-ний өдрийн нэгдсэн чуулганы хуралдаанаар баталж, мөн оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлээд байна. Хууль батлагдсантай холбоотойгоор зээл олгогчын журам, барьцаа хөрөнгийн үнэлгээний журмын төслийг тус тус боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн дагуу баталж мөрдүүлэхээр ажиллаж байна.
		2.4.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалж, олон нийтийн санхүүгийн суурь мэдлэгийг дээшлүүлэх	2.4.1.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах эрх зүйн орчныг бий болгох	**Монголбанк** Хуулийн төслийг сайжруулан боловсруулж хууль санаачлагчид уламжлан хамтран ажиллах.	2020-2021	**Монголбанк** Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2021 оны А-6 дугаар тушаалаар байгуулагдсан Ажлын хэсгээс Санхүүгийн зохицуулах хороотой хамтран төслийн зөвлөхөөс өгсөн санал, зөвлөмжийг үндэслэн Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн төслийг санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс үзүүлж байгаа санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тавигдах нийтлэг шаардлагын тогтоож, зохицуулагч байгууллагаас зохистой хяналт шалгалтаас гадна санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх, олон нийтийн санхүүгийн мэдлэгийг дээшлүүлэх агуулгаар боловсруулсан болно. Хуулийн төсөл нь “санхүүгийн хэрэглэгч” буюу санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ авахаар сонирхож байгаа, эсхүл авсан хувь хүн болон Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтад заасан бичил үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчийн эрхийг хамгаалахад чиглэгдсэн болно. Харин санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид зохицуулагч байгууллага болох Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон зөвшөөрөл, бүртгэлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэж байгаа этгээдийг хамаарууулсан. Тус хууль нь банк, банк бус санхүүгийн байгууллага, хадгаламж зээлийн хоршоо, үнэт цаас, даатгалын компаниуд, виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч зэрэг этгээдүүдэд хамаарна. Хуулийн төслийг хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан бүрдлийг ханган 2022 оны 9 дүгээр сарын 19-ний өдрийн

				Санхүүгийн зохицуулах хороо Хуулийн төсөлд санал өгч, Монголбанктай хамтран ажиллах.		А-1/990 дүгээр албан бичгээр хууль санаачлагч болох Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт уламжилсан. **Санхүүгийн зохицуулах хороо** 1. Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах эрх зүйн орчныг бий болгох чиглэлээр СЗХ-оос "Санхүүгийн зохицуулах хорооны өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх журам"-ыг боловсруулсан. СЗХ болон МБ-ны хамтарсан ажлын хэсэг нь Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан. Гус хуулийн төслийг 2019.12.12-ны өдөр УИХ-ын гишүүн С.Батболд болон УИХ-ын гишүүн асан Д.Дамба-Очир нар УИХ-д өргөн мэдүүлсэн ч УИХ-аас 2020.10.08-ны өдөр 28 дугаар тогтоолоор хууль санаачлагчид буцаасан. Иймд хуулийн төслийг шинээр санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх, үүрэг, санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүрэг ба хориглох зүйл, санхүүгийн үйлчилгээнд тавигдах шаардлага ба мэдээллийн ил тод байдал, санхүүгийн үйлчилгээтэй холбоотой гомдол маргааныг шийдвэрлэх, санхүүгийн мэдлэгийг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа, шударга бус зээллэгийн эсрэг арга хэмжээ, зэрэг харилцааг зохицуулсан 8 бүлэг бүхий төслийг боловсруулаад байна. Хуулийн төслийг Азийн хөгжлийн банкны "Санхүүгийн хэрэглэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах хуулийн зохицуулалтыг хөгжүүлэх төсөл"-ийн хүрээнд ажиллаж буй олон улсын зөвлөхүүдэд танилцуулж, санал авсан. Мөн олон нийт, санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хуулийн этгээд, холбоодын дунд хэлэлцүүлэг хийж, санал авах ажиллагаа хийсэн ба хуулийн төслийг хууль санаачлагчид хүргүүлсэн. 2. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль болон хамт өргөн мэдүүлсэн Компанийн тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтөд орилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй буюу нээлттэй ХК-ийн нийт гаргасан хувьцааны нэг хүртэл хувийг эзэмшиж буй жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрх ашгийг хамгаалахтай холбоотойгоор шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрх хамгаалах зохицуулалтыг нэмж тусгасан.

						3. Даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд хөрөнгө оруулагч, үйлчлүүлэгчийн эрх ашгийн хамгаалах чиглэлээр холбогдох зохицуулалтыг тусгаа байна. Тухайлбал, даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор иргэд олон нийтээс СЗХ-нд ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын мэдээлэлд боловсруулалт, судалгаа шинжилгээ хийж, даатгалын маргааныг урьдчилан шийдвэрлэхтэй холбоотой зохицуулалтыг тусгасан. Дээрх хуулийн төсөлд иргэд олон нийт, холбогдох төрийн байгууллагуудаас саналыг авч, холбогдох өөрчлөлтийг оруулан, эцэслэн боловсруулаад байгаа бөгөөд хуулийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулж, УИХ-ын 2024 оны намрын эээлжит чуулганаар хэлэлцүүлэх чиглэлээр Сангийн яамтай хамтран ажиллаж байна. 4. Даатгалын бодлогын зөвлөлийн 2023.04.26-ны өдрийн зөвлөлийн хуралдаанаар олон нийтийн даатгалын боловсролыг дээшлүүлэх чиглэлээр даатгалын салбарынхан хамтран ажиллах талаар зөвлөмж гаргаж, салбарын мэргэжлийн холбоодод хүргүүлсэн. Мөн салбарын хэлэлцүүлгийг 2023.03.06, 2023.04.26-ны өдөр тус тус зохион байгуулж, даатгалын салбарын оролцогчидтой санал солилцсон. СЗХ-ны даргын 2023.03.31-ний өдрийн 187 тоот тушаалаар олон нийтэд даатгалын ач тусыг таниулах, зөв ойлголт, мэдлэг, мэдээлэл түгээх сургалт, сурталчилгаа хийх ажлыг удирдан зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийг, 188 тоот тушаалаар олон нийтийн даатгалын боловсролыг дээшлүүлэх чиглэлээр хөтөлбөр боловсруулахтай холбоотой судалгаа хийх, санал дүгнэлт гаргах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийг тус тус байгуулж, ажлын хэсгийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлаж, хэрэгжилтийг ханган ажилласан. Мөн "Санхүүгийн зохицуулах хороо иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх зорилгоор "Санхүүгийн зах зээлийн хөгжил ба иргэдийн оролцоо" сургалт, хэлэлцүүлэг, нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг орон нутгуудад бүсчлэн амжилттай зохион байгуулсан. Үүнд: Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Орхон, Дундговь, Өмнөговь, Говь-Алтай, Өвөрхангай, Баянхонгор зэрэг нийт найман аймаг. Мөн СЗХ-ны үйл ажиллагаанд хамаарах үйл явдлын нийт 195 мэдээ, эээлжит хуралдааны 21 мэдээ, нийт 43 видео

						нэвтрүүлэг, ярилцлага, нийтлэлийг олон нийтийн мэдээллийн холбоос www.sankhuugiinbolovsrol.mn, "Ikon.mn", "Eagle.mn", "Itoim.mn" "Zarig.mn" болон СЗХ-ны цахим хуудас зэрэгт байршууллаа. СЗХ-ны үйл ажиллагаа, санхүүгийн мэдээ мэдээлэл олгох QR бүхий анонс, стенд, тараах материалыг нийт 3500 гаруй иргэдэд хүргэж ажиллалаа." 5. Хадгаламж, зээлийн хоршооны хадгаламжийг даатгах 3 дугаар шатлалын хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлэхээр Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөлд уг харилцаат зохицуулсан бүлэг тусгасан. Үүнд: 1. ХЗХ дампуурсан тохиолдолд хадгаламжийн даатгалын сангаас хохирлыг барагдуулах замаар санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах; 2. Тогтворжуулалтын сангийн тогтолцоог нэвтрүүлэх ингэснээр ХЗХ-ны үйл ажиллагаанд дампуурлын шинж илрэх үед туслалцаа үзүүлэх; 3. Гишүүнчлэлтэй хадгаламж, зээлийн хоршоо (цөөн санхүүгийн болон санхүүгийн бус үйлчилгээ, дэмжлэг үзүүлэх тогтворжуулалтын санг удирдах хадгаламж, зээлийн хоршоодын дундын, санхүүгийн төвлөрсөн байгууллага болох Хадгаламж, зээлийн хоршоодын нэгдсэн төвийг байгуулах; Хуулийн төсөл, үзэл баримтлал, танилцуулга, тандан судалгаа, үр нөлөөний үнэлгээ, зардлын тооцоо зэрэг баримт бичгүүдийн төслийг эцэслэн хууль санаачлагч УИХ-ын гишүүн Д.Тогтохсүрэн, УИХ-ын ЭЗБХ-ны дарга Ц.Цэрэнпунцаг нарт СЗХ-ны 2023.12.26-ны өдрийн 1/4922, 1/4923 тоот бичгүүдээр тус тус хүргүүлсэн.

		2.5.Зээлийн мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг өргөжүүлж, зээлдэгчийн эрсдэлийг бодитой үнэлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх	2.5.1.Зээлийн мэдээллийн санд бүх төрлийн санхүүгийн байгууллагын зээлтэй холбоотой мэдээллийн агуулгыг өргөжүүлж, олон улсын жишигт нийцсэн программ хангамжийг ашиглах	**Монголбанк** ОУВС, ОУСК-иас өгсөн зөвлөмжийн дагуу олон улсын стандарт шаардлагад нийцсэн зээлийн мэдээллийн сангийн програм хангамжийг худалдан авах санхүүжилтийн эх үүсвэрийг Сангийн яамтай хамтран шийдвэрлүүлэх.	2020-2021	**<u>Монголбанк</u>** -Монголбанкны зүгээс програм хангамж худалдан авах санхүүжилтийн эх үүсвэрийн талаар Азийн хөгжлийн банктай 2021.01.18, 26-ны өдөр хамтарсан уулзалт хийсэн. Өмнө нь Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлээр олон улсын стандарт шаардлагад нийцсэн програм хангамж худалдан авах саналыг 2020 оны 9 дүгээр сард холбогдох танилцуулгын хамт Монгол Улсын Сангийн яаманд хүргүүлсэн. Азийн хөгжлийн банкны зүгээс 2022 оноос хэрэгжүүлэх хөтөлбөрт тусгах замаар шийдвэрлэх боломжтой талаар мэдэгдээд байна. - Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сангийн талаар баримтлах бодлого болон төсвийн талаар дэлгэрэнгүй танилцуулгыг 2020.11.05-ны өдөр боловсруулав. - Энэхүү стратеги төлөвлөгөө батлагдсанаас хойш Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд мэдээлэл өгөх, авах гэрээг 10 ББСБ, 5 ХЗХ, 3 үнэт цаасны компаниуд. 3 төрийн байгууллага зэрэг нийт 21 гэрээг байгуулан ажилласан. - Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 07 дугаар сарын 18-ны өдрийн А-202 дугаартай тушаалаар батлагдсан Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан шаардлагын дагуу боловсруулах чиг үүрэг бүхий Ажлын хэсгээс хуулийн төслийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах судалгааг боловсруулж дуусгасан. **<u>Санхүүгийн зохицуулах хороо</u>** Монголбанкнаас зээлийн мэдээлийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн операторын эрхийг "Титан си ар" ХХК. "Бүрэн скор" ХХК-д тус тус олгосонтой холбогдуулан 2024 оны 2 дүгээр улирлын байдлаар зээлийн үйл ажиллагаа эрхэлж буй 486 ББСБ-ын 95.4 хувь буюу 464, 183 ХЗХ-ны 59.0 хувь буюу 109 ХЗХ ББСБ Монголбанк, "Бүрэн скор ЗМС" ХХК болон "Титан Си Ар Эй ЗМС"

				Санхүүгийн зохицуулах хороо ББСБ-уудыг зээлийн мэдээллийн санд бүрэн хамруулах ажлыг зохион байгуулах		ХХК-ийн аль нэгтэй гэрээгээ шинэчлэн байгуулж, мэдээллээ нийлүүлж байна.
			2.5.2.Зээлийн мэдээллийн сан болон төрийн эрх бүхий байгууллагын мэдээллийн сан хооронд мэдээлэл солилцох боломжийг бий болгож, мэдээллийн сангийн найдвартай байдлыг сайжруулж, ашиглалтыг нэмэгдүүлэх	**Монголбанк, Засгийн газар** Зээлийн мэдээллийн санд мэдээлэл нийлүүлэх протоколыг шинэчилэх. E-mongolia цахим портал, ХУР мэдээлэл солилцооны системээр дамжуулан зээлийн мэдээллийн лавлагааг иргэд, аж ахуйн нэгжид өгдөг болох	2020-2021	**<u>Монголбанк</u>** - Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сангийн мэдээллийн баазад мэдээлэл нийлүүлэх протоколыг шинэчлэн , МБЕ-ийн 2024.03.15-ны өдрийн А-31 дүгээр тушаалаар батлуулсан. - Татварын ерөнхий газартай “Мэдээлэл солилцох гэрээ”-г 2020.10.06-ны өдөр байгуулсан бөгөөд гэрээний хүрээнд мэдээлэл солилцох бэлтгэл ажлыг хангуулан ажиллаж байна. Мөн Мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд шинэчлэн батлагдсантай холбогдуулан тус хуулийн 37.2 дахь заалтын дагуу Үндэсний дата төв болон Монголбанк хооронд хийгдсэн 2020 оны 1720/810 дугаартай "Төрийн мэдээлэл солилцооны систем ашиглах гэрээ"-г шинэчлэн байгуулах талаар Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас мэдэгдсэний дагуу тус яамтай 2022 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн “Үндсэн систем (Хур)-ийг ашиглан үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ”-г байгуулсан болно. E-mongolia цахим порталаас иргэд, аж ахуйн нэгжид зээлийн мэдээллийн лавлагааг авах боломжтой болсон. **<u>Хууль зүй, дотоод хэргийн яам</u>** -Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль (шинэчилсэн найруулга) 2020 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр УИХ-ын нэгдсэн чуулганы хуралдаанаар батлагдаж 2020 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн бөгөөд уг хуулиар цахим баримт бичиг, цахим албан хэрэг хөтлөлт, архивын цахим мэдээллийн санг үүсгэхтэй холбогдсон харилцааг уламжлалт албан хэрэг хөтлөлт, бичиг баримт, архивтай хослуулан зохицуулна. Мөн үүнтэй холбогдуулан Цахим

						гарын үсгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт (шинэчилсэн найруулга) оруулах тухал хуулийн төслийг боловсруулж байна. - Хувь хүний мэдээлэл хамгаалах тухай хуулийн төсөл. Нийтийн мэдээллийн тухай хуулийн төслийн УИХ-ын нэгдсэн чуулганы хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулаа.
			2.5.3.Банкны зээлийн эрсдэлийн судалгааг сайжруулж, зээлдэгчийн зээлийн эрсдэлийн үнэлгээг хийх бие даасан институцийг хувийн хэвшилд суурилан байгуулах	**Монголбанк. Засгийн газар** Зээлийн мэдээллийн тухай хуульд заасан төрийн байгууллагын мэдээллийг зээлийн мэдээллийн санд нийлүүлэх ажлыг зохион байуулах. Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сан /олон нийтийн зээлийн мэдээллийн сан/ болон тусгай зөвшөөрөл бүхий зээлийн мэдээллийн компани /зээлийн мэдээллийн товчоо /-ийн үйл ажиллагаа, эрх үүргийг тодорхой болгох зорилгоор Зээлийн мэдээллийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг боловсруулж, хууль санаачлагчтай хамтран ажиллах.	2020-2024	**<u>Монголбанк</u>** - Монголбанкнаас Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн дагуу Зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хуульд заасан шаардлага хангасан 2 этгээдэд олгосон. - Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийг шинэчлэх хуулийн төслийн санал боловсруулах чиг үүрэг бүхий Ажлын хэсгийг байгуулан хуулийн төслийг олон улсын чиг хандлага, стандартад нийцүүлэх ажлыг Дэлхийн банктай хамтран гүйцэтгэж байна. Тус ажлын хүрээнд Ажлын хэсгээс зээлжих зэрэглэлийг тогтоох зорилго бүхий зээлдэгчийн зээлийн эргэн төлөлт зэрэгт үндэслэсэн оноог тооцох (кредит скоринг) тогтолцоог нэвтрүүлэх банк эрх бүхий этгээдийн зээлийн үйл ажиллагаат боловсронгуй болгох чиглэлээр Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу шаардлагатай судалгааг хийж, хуулийн төслийг боловсруулж байна.